

GÜVENLİK SORUNUNA GENEL BİR YAKLAŞIM

Fahri GÖRGÜLÜ*

GİRİŞ

Anayasamızda «yaygın şiddet hareketleri» olarak nitelendirilen terörist eylemlerin, önemli boyutlara ulaşması karşısında, çeşitli kişi ve kurumlar olaylara değişik açılardan bakarak farklı yorumlar ortaya koymaktadırlar. Bazılarına göre olayların çözüme kavuşturulması sosyo-ekonomik nedenlere bağlıdır. Bazılarına göre de yasal düzenlemeler yetersizdir. Çözümü siyasal iktidarların yansız davranışlarında arayanlar da mevcut..

Terörist eylemlerin önlenmesinde İçişleri Bakanlığı ile Valilerin alacakları önlemler yok mudur, sorusu ortaya atıldığında, bu olayların «Bakanlıkların bile boyunu aştığını» iddia edenler olmuştur. Bize göre bu görüş, içinde bulunduğumuz durumu abartmakta ve uygulayıcıları yılgınlığa sevk etmektedir. Kuşku yoktur ki, ülkemizde yaygın şiddet hareketleri önemli ve tehlikeli boyutlara ulaşmıştır. Çok çeşitli nedenleri olan bu olayların çözüme kavuşturulması ulusal bir sorun haline gelmiş bulunmaktadır. Bu özelliği nedeniyle de sorun, belki çeşitli Bakanlıkları ilgilendirmektedir. Ancak, bu konuda İçişleri Bakanlığı ile Valilere düşen görevler daha da büyüktür. Bize göre, bu alanda aranan çözüm biçimlerine henüz yeterince başvurulmamıştır.

Bu görüşten hareket ederek, terörist eylemlerin salt polisiye önlemlerle ortadan kaldırılabileceği kesin yargısına varmak istediğimiz sanılmamalıdır; fakat herhalde güvenlik güçlerini ihmal ederek bu alanda etkili bir sonuca varılamayacağını da kabul etmek gerekir. Zira unutulmamalıdır ki, tarihsel gelişimi içinde oluşan bir «güvenlik sorunu» karşısında daima bir «güvenlik gücü» varolmuştur.

Önemli olan, bu gücün, demokratik süreç içinde fonksiyonlarını yerine getirebilmesi, kendisini yenileyebilmesi ve günün koşullarına göre işleyebilen yeni mekanizmaları devreye sokabilmesidir. Bugün ülkedeki iç güvenliğin sağlanmasından sorumlu olan İçişleri Bakanlığı ile illerde huzur ve güvenin yerine getirilmesinden sorumlu olan Valiler, böyle bir yapıya kavuşturulamadıkları içindir ki, yaygın şiddet hareketleri karşısında önemli darboğazlarla karşılaşmışlardır. Bu darboğazdan kurtulmak için basınıyla, aydınıyla ve sade yurttaş ile herkesin bir çıkış yolu aradığı bir dönemde, İçişleri Bakanlığı

* Fahri Görgülü, İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısıdır.

merkezinde ve il düzeyinde (mevcut yasaların değişmeyeceği varsayımına dayanarak) neler yapılabileceğine işaret etmek istiyoruz.

Bu makalede somut bazı öneriler ileri sürülmektedir. Amacımız, alınması mümkün önlemlerin tartışılmasına olanak hazırlamaktır. Yazıda kuşamsal çözümlemelere yer verilmemiştir. Bu niteliğiyle makale, bir uygulayıcının hizmet ortamındaki deneyim ve etkileşimlerinin bir ürünü olarak kabul edilebilir.

MERKEZİ DÜZEYDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Daha önce de belirttiğimiz gibi, incelememizin konusu, terörün ülke genelindeki nedenleri üzerinde durarak bunlara çözüm bulmak değildir. Biz burada, İçişleri Bakanlığı ile Valilerin bu alanda neler yapabileceklerine işaret etmek istiyoruz. Ancak, bu bölümde terörün diğer nedenlerine de kısaca değinmekte yarar görüyoruz.

Yapılan incelemeler göstermektedir ki, terörist eylemler ekonomik ve sosyal sıkıntıların hüküm sürdüğü ülkelerde ortaya çıkmaktadır. Daha başka bir deyimle terörist, sosyo-ekonomik bunalımların arttığı ortamlarda hızla serpilip büyüme ve fikir planındaki projelerini eyleme dönüştürmeye yarayacak «malzemeleri» bulabilmektedir. Bunun içindir ki, terörün önlenmesi sözkonusu olunca, sosyo-ekonomik önlemlerin alınmasından, adil ve dengeli bir gelir dağılımından, enflasyonist baskıların azaltılmasından, yeraltı ve yerüstü kaynakların değerlendirilmesinden, sağlıklı bir kentleşmenin gerçekleştirilmesinden, tutarlı bir eğitim politikasından v.s. söz edilmektedir.

Biz terörün önlenmesinde etkili olacağına inandığımız bu uzun vadeli genel önlemlerden ayrı olarak kısa dönemde sonuç verebilecek olan iki genel önlemden daha söz etmek istiyoruz.

Bunlardan birincisi, partilerarası diyalogla ilgilidir. Siyasal nitelik taşıyan terörist eylemlerin ülke genelinde artış göstermesi, önemli ölçüde, siyasal partilerin ortak tavır alamamalarıyla ilgili bulunmaktadır. Bu da partilerimiz arasındaki diyalogun iyi yürütülememesinden kaynaklanmaktadır.

İkincisi, yönetimin yansız olmasıyla ilgilidir. Güvenlik sorunlarının çözümlemesinde «yansız olmak» son derece önemlidir. Tabii, burada değindiğimiz yansızlık, sadece sözden ibaret bir yansızlık değildir. Gerçek anlamda yansızlık,

- Kamu yönetimini daima «doğru» olana götürür.
- Kamu görevlilerine güvence verir.
- Güvenlik kuvvetleri mensuplarının olaylar üzerine cesaretle gitmesini sağlar.
- Olaylar karşısında yurttaşların güven ve desteğini kazanır.

İçişleri Bakanlığınca Alınması Gereken Önlemler*Araştırma ve Değerlendirme Eksikliği Giderilmelidir*

İçişleri Bakanlığında güvenlik sorunlarını sürekli ve bir bütünlük içinde izleyen bir mekanizma oluşturulmamıştır. Emniyet Genel Müdürlüğü rutin işlerin içinde boğulmuş, Jandarma Genel Komutanlığı da askeri disiplin ve hiyerarşisi içinde olayları kendi olanaklarıyla yorumlayıp çözmeye çalışmaktadır. Doğaldır ki, bu biçimdeki yorum ve değerlendirmeler, çoğu kez merkezi düzeyde tartışılarak oluşturulmadığı için tam olarak «Bakanlık Görüşü»nü temsil etmezler.

Terörün çok önemli boyutlara ulaştığı bir dönemde, Bakanlık adına yorum yapan, olaylar karşısında yeni yol ve yöntemler üreten ve bunu uygulamaya aktarmak için emir veren tek makam Müsteşarlıktır. Müsteşarlar, genellikle yönetim deneyimi olan kişilerdir. Ancak Müsteşar, bilinen yoğun görüşme trafiği nedeniyle bu konulara yeterince zaman ayıramaz, olayları bir bütünlük içinde ve kesintisiz olarak izleyemez, ayrıca istese de güvenlik sorunlarının ayrıntılarına giremez. Bütün bunları yapsa bile Müsteşar tek kişidir, bulunacak çözümler de tek yönlü olmaya mahkûmdur. Güvenlik hizmetleriyle ilgili Müsteşar Yardımcısı için de aynı sakıncaları ileri sürmek mümkündür.

Bakanlık bağlı birimlerini oluşturan Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde uzman personel vardır. Fakat bu personel, Cumhuriyetimizin ilk yıllarının koşullarına göre örgütlenmiş olan bu kurumların içinde, rutin işlerden, olayları veya kendilerine akan bilgileri değerlendirmeye yeterli kadar zaman ayıramamaktadır. Yeterli zaman bulursa, bile, bugün çok yönlü ve karmaşık bir biçimde oluşan güvenlik sorunlarının, sadece polisiye önlemler açısından değerlendirilerek dar bir potanın içine bırakılma tehlikesi daima mevcut olacaktır. Bunu somut bir örnekle açıklayabiliriz: Bakanlığa herhangi bir kaynaktan, (x) ilinde (z) adındaki kişinin (y) örgütü tarafından öldürüleceğine dair bir bilgi gelmiş olsun. Bu konudaki bilgi Bakan, Müsteşar veya ilgili Müsteşar Yardımcısı tarafından (eğer olay kent içinde olacaksa) Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilse; ilgili daire bunu yeterince değerlendirmeye tabi tutmadan «alınan bir habere göre ilinizde (z) adındaki kişinin (y) örgütü mensupları tarafından öldürüleceği...» biçiminde başlayan bir yazı ile durumu olduğu gibi ilgili Valiliğe yazsa, bu işlemlerle Bakanlığın görevi ve haberin değerlendirilmesi bitmiş olacak mıdır? Bize göre bu konudaki bilgi Bakanlık Makamına geldiği anda şöyle bir değerlendirmeye tabi tutulabilir:

- Bu haberi veren kaynağın güvenilirliği nedir?
- (y) örgütü bu (x) ilinde daha önce ne tür eylemler yapmıştır?
- (y) örgütünün eylemcilerinin isimleri var mıdır?
- (z) adında bir kişi var mıdır?
- (z) ile (y) örgütü arasında ne gibi bir ilişki vardır?

- (z) nin ilişkisi olduğu yasa dışı başka bir örgüt var mıdır?
- (y) örgütü, legal bir örgüt tarafından desteklenmekte midir?

Bu ve buna benzer soruların cevabı alındıktan sonra (x) iline yazılacak yazı, kuşkusuz bu olayın çözümlenmesine daha büyük hizmet edecektir.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılmaktadır ki, Bakanlıkta emniyet ve güvenlik sorunlarını değerlendirecek bir otorite boşluğu vardır. Bunu gidermek amacıyla İçişleri Bakanlığı bünyesinde doğrudan Bakana veya Müsteşara bağlı bir Araştırma ve Değerlendirme Kurulu oluşturulmalıdır. Bunun için merkezde yetişmiş personel kaynağı da mevcuttur. Bu kurul, bir merkez valisinin (veya başkaca hiç bir görev verilmeyen Müsteşar Yardımcısının) başkanlığında, 2 mülkiye müşavir müfettişi, bir emniyet müdürü, bir jandarma albayı, bir vali yardımcısı ile bir kaymakamdan oluşmalıdır. Kurulun sürekli bir sekreteryası olmalıdır.

Kurul aşağıdaki görevleri yerine getirmelidir,

a. İstihbarata ait bilgileri değerlendirerek makam yolu ile icrai birimlere aktarılmasını sağlamak.

b. Öncelikle asayiş bozuk iller olmak üzere bütün illerin asayişle ilgili bilgi ve belgeleri toplamak, bunları, harita ve krokiler üzerine işlemek.

c. Terörist eylemlerin yaygın olduğu illerde, sorunlara çözüm getirecek önerileri belirlemek ve bunların illere gönderilmesini sağlamak.

d. Merkezde ve illerde güvenlik çarkının daha hızlı ve etkili çalışması için gerekli araştırmaları yapmak, yönetime uygulanabilir plan, yöntem veya mekanizmalar getirmeye çalışmak.

e. Terörist eylemler arasındaki ortak bağlantıları belirlemek, eskiden cereyan eden olaylarla yeni olaylar arasındaki amaç ve yöntem ilişkilerini bulmak ve bunlardan çıkarılacak sonuçları illere aktarmak.

Suç İstatistiklerini Derleyecek Merkezi Bir Birim Oluşturulmalıdır

Güvenlik sorunlarının çözümünde önemli bir yeri olan istatistiki bilgiler, düzenli bir şekilde tutulmamaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğünde suç istatistiklerinin tutulması bir daireye (istihbarat dairesi) ek görev olarak verilmiştir. Bu bilgiler, sözü edilen dairenin 35 ilde bulunan istihbarat ünitelerinden, bunun dışındaki diğer illerden ise telefonla veya özel çabalar sonucunda öteki ünitelerden sağlanmaktadır.

Suç istatistiklerini tutan bir başka ünite de, 1978 yılında kurulan Ana Komuta ve Kontrol Merkezi (AKKM) dir. Buradaki bilgiler illerden anında (telsiz veya telefonla) alınmaktadır. Ancak, bu bilgiler yeterince inceleme fırsatı bulunmadan merkeze aktarıldığından genellikle sağlıklı sayılmazlar. Bu yüzden adi bir olayın siyasi nitelikli bir olaymış gibi bildirildiği de görülmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığında suç istatistiklerini tutan ayrı bir ünite yoktur. Jandarma bölgesindeki siyasi nitelikli suçların istatistiğini de

Emniyet Genel Müdürlüğü tutmaktadır. İki birim arasında düzenli bilgi aktarması mevcut olmadığı ve yukarıda sayılan organizasyon noksanlığı bulunduğu için, bir günde iki defa bilgi istenmesi halinde iki rakam çoğu zaman birbirini tutmamaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, merkezde Jandarma ve emniyet örgütlerinin suç istatistiklerini tutan merkezi bir istatistik bürosu kurulmalıdır. Ana Komuta ve Kontrol Merkezi (AKKM) nin doğrudan Bakanlık Makamına bağlanması suretiyle de bu büro gerçekleştirilebilir.

Kaçakçılık ile İlgili Özel İstihbarat Örgütü Kurulmalıdır

6815 sayılı yasa, kaçakçılık konusunda İçişleri Bakanlığı merkezinde bir istihbarat örgütü kurulmasını öngörmektedir. 1956 yılında çıkan bu yasanın gereği bugüne kadar yerine getirilememiştir. Bugün Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde bir kaçak şubesi vardır. Emniyet Genel Müdürlüğünde de 1979 yılında bir «Kaçakçılık Dairesi» kurulmakla beraber, kaçakçılık istihbaratı ile ilgili hiç bir ünite mevcut değildir. Bu nedenle, terörle yakın ilgisi bulunan kaçakçılık konusunda özel bir istihbarat yapılamamaktadır.

Bu boşluğu gidermek ve kaçakçılık istihbaratını belli bir merkezde toplayarak dağınıklığı önlemek amacıyla Bakanlık Merkezinde bir istihbarat örgütü kurulmalıdır.

İstihbarat Üniteleri Bütün İllerde Kurulmalıdır

Emniyet Genel Müdürlüğünün 35 istihbarat ünitesi vardır. Bu durum, geri kalan 32 ilde istihbaratın başka birimlerce yapılmaya çalışıldığı anlamına gelir. İstihbarat uzmanlık isteyen bir iştir. Bu nedenle, Emniyet Genel Müdürlüğü 32 ilde de istihbarat ünitesi kurmalıdır. Jandarma Genel Komutanlığı, İl Jandarma Alay Komutanlıklarına görev olarak verdiği istihbarat hizmetini tam olarak yürütebilmesi için, İl Jandarma Alay Komutanlıklarına sadece bu hizmetle uğraşacak uzman personel atamalıdır. Her iki birimin de uyması gereken ortak ilke şu olmalıdır: İstihbarat elemanlarına, icraya ait görevler verilmemelidir.

Jandarma Genel Komutanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğünde Bomba Bilgi Toplama Merkezi Kurulmalıdır

Terörist eylemlerde bomba ve diğer patlayıcı maddelerin kullanıldığı bilinmektedir. Başlangıçta molotof kokteyli biçimde yapılan patlayıcı maddeler daha sonra ileri teknikler kullanılarak üretilmeye başlanmıştır. Son yıllarda, yasa dışı örgütler tarafından hazırlanan ve belli yerlere bırakılan bombaları etkisiz hale getirmek için Emniyet Genel Müdürlüğünde bomba uzmanları yetiştirilmektedir. Değişik malzeme ve teknikler kullanılarak yapılan bombalara ait bütün özelliklerin, bu uzmanlar tarafından bilinmesinde zorunluluk vardır. Ancak, Bakanlıkta bu tür bilgileri toplayan merkezler yoktur. Patlayıcı maddelerin yapılışına ve kullanımına dair özellikleri toplayan ve bu bilgileri

illere ve merkez birimlerine yatay ve dikey haberleşme yolu ile ulaştıran (J. Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünde) birer Bomba Bilgi Toplama Merkezi kurulmalıdır.

Araç ve Gereçlerin Rasyonel Kullanılmasına İlişkin Esaslar Belirlenmelidir

Emniyet Genel Müdürlüğü araç-gereç kullanımı bakımından büyük savurganlık içindedir. Eldeki kaynaklar rasyonel bir biçimde kullanılamadığı için, ülkemizde güvenlik kuvvetlerinin araç-gereç yetersizliğinden söz etmek gelenek haline gelmiştir. Bu düşünce, bir çok yetkiliyi bu yönde gayret sarfetmeye sevk etmiştir. Bu görüşten hareketle, bütün hükümetler, terörist eylemlerin çözümünü salt araç-gereç sağlanmasına bağlamak eğilimi içinde olmuşlardır. Yaygın şiddet hareketlerinin önlenmesinde araç-gerecin önemi kuşkusuz büyüktür. Ancak, güvenliğin tam olarak sağlanmasında mevcut araç ve gerecin rasyonel kullanımı da büyük önem arz etmektedir. Bu amaca nasıl varılabilir?

Motorlu Taşıtlar

İl düzeyinde yapılması gerekenler bölümünde daha açık bir şekilde belirtileceği gibi, can ve mal güvenliğinin sağlanmasında en önemli faktör, önleyici zabıta görevlerinin tam olarak yerine getirilmesidir. Bunu sağlamanın en etkili yolu, motorlu devriye sistemi ile yakından ilgilidir. Boş bırakılmış sokaklar, güvenlik kuvvetlerinin hiç uğramadığı caddeler, can ve mal güvenliğini tehdit eden mükemmel tuzaklardır. Bize göre, sahipsiz sokaklar terörist eylemlerin başlıca kaynağını teşkil etmektedir.

Bunun en büyük sıkıntısını büyük kentlerimiz çekmektedir. Bu sıkıntıyı motorlu araç azlığına bağlayanlar çoğunluktadır. Biz bu görüşe katılamıyoruz. Bize göre konu, taşıt azlığından çok, bu araçların rasyonel kullanılamamasıyla ilgilidir. Bunu bir örnekle açıklayabiliriz. Bugün başkentimiz Ankara'da, Emniyet Müdürlüğünün elinde 623 adet motorlu taşıt olduğu halde, bu taşıtlardan kaç tanesi devriye hizmetinde görülmektedir. Günün büyük bir bölümünde bir kaç motorlu devriyeye rastlamak büyük bir mutluluktur. Bunun nedenini, taşıt azlığına bağlamak mümkün değildir.

Öyleyse bu taşıtlar, nerelerde kullanılmaktadır?

a. Motorlu taşıtların kimler tarafından ve nasıl kullanılacağına dair bir düzenleme mevcut değildir. Daha açık bir deyimle, Emniyet Genel Müdürlüğünde, Jandarma Genel Komutanlığında olduğu gibi hangi aracın nerede ve kimler tarafından kullanılacağını belirleyen bir Teşkilât-Malzeme-Kadro (TMK) uygulaması yoktur. 1972 yılında yürürlüğe konan İşletme Yönetmeliği mevcutsa da, bu sadece araçların teknik yönetimini ilgilendirmektedir. Bunun için de, taşıtlar emniyet teşkilatında, daha ziyade servis ve makam hizmetlerinde, başka bir deyişle amaç dışı kullanılmaktadır.

b. Motorlu taşıtların illere ve birimlere dağıtımını düzenleyen bir esas da mevcut değildir. Merkezdeki araçlar, il veya ilçelerin daha, önceden

belirlenen gerçek ihtiyaçlarına veya duyarlılıklarına göre değil, dağıtımaya yetkili olanla taşıtı isteyen ilişkisine göre dağıtılmaktadır.

c. Emniyet Genel Müdürlüğünce satın alınarak illere dağıtılan taşıtların yaklaşık 1/7 si daima arızalıdır. Bunları onaracak bir atölye sistemine gidilememiştir.

Yukarıda üç bölümde belirtilen noksanlıkların giderilmesi ve taşıtların rasyonel kullanımının sağlanması için; taşıtların kimler tarafından ve nasıl kullanılacağına, bunların illere hangi ölçülere göre dağıtılacağına dair yönetmelik hızla yürürlüğe konulmalı ve taşıt onarımını yapacak merkezi bir tamirhanenin derhal kurulması sağlanmalıdır.

Silahlar

Silah dağıtımı da belli esasa göre yapılmamaktadır. Bunu ortadan kaldıracak kriterler süratle belirlenmelidir.

Telsizler

En büyük savurganlıklardan biri de, telsiz dağıtımıyla kullanımında görülmektedir.

a. Telsizlerin illere dağıtımının hangi ölçülere göre yapılacağını belirleyen bir düzenleme yoktur. İl ve ilçelerin duyarlılıklarına göre belirlenecek kriterler hızla uygulamaya konulmalıdır.

b. Telsizlerin illerde nasıl dağıtılacağına dair esaslar da belirlenmemiştir. Bu durum, telsizlerin, güvenlikle doğrudan ilgisi olmayan (eğitciler gibi) kişilere verilmesine yol açmaktadır. Bu konuda alınacak önlem, bir görevlinin bir kaç telsizi birden kullanmasına da mani olacak ve telsizlerin rasyonel bir biçimde kullanımına imkân verecektir.

Tip Planlar Yapılmalıdır

Araştırma ve Değerlendirme Kurulu tarafından illerin asayiş sorunlarını karşılayacak tip planlar yapılmalıdır. Ayrıntılarını, il düzeyinde yapılacak işler bölümünde anlatacağımız tip planların genel hatları merkezi düzeyde belirlenmelidir.

Bu planlar, illerdeki geleneksel alışkanlıklarla sürdürülen «olay çıktrığında verilecek emirler»in ötesinde bazı gerçekçi yöntemler getirecektir.

Bu plan uygulamalarının sık sık yerinde denetlenmesi suretiyle idari önlemler rastgelelikten kurtarılacaktır.

Merkezle İller Arasında Sistemli ve Sürekli Bir Bilgi Akımı Sağlanmalıdır

a. Merkezi düzeyde alınan bilgiler, başka illerde etkili olduğu anlaşılan yöntemler, hızla diğer illere aktarılmalıdır. Unutulmamalıdır ki, bazen

önemsiz gibi görünen ayrıntılar, bir başka yerdeki güvenlik kuvvetlerinin işine yarayabilir. Öyle sanıyorum ki, 1978 yılında bir ilçemizde PTT yolu ile gönderilen patlayıcı madde paketi olayı, anında illere duyurulsa ve bu konuda dikkatli olunması istense idi, aynı yıl içinde Malatya Belediye Başkanının öldürülmesi olayı gerçekleşmeyebilirdi.

Bunun için istihbarat dışındaki açık bilgilerin hızla illere aktarılması ve Valiliklerin enforme edilmesi büyük zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

b. Bu konuda yapılması gereken diğer bir iş de, merkezi düzeyde evrak akımına hız kazandırarak illerin sordukları konuları hemen cevaplandırmaktır. Bugün Emniyet Genel Müdürlüğünde evrak akımı son derece ağır işlemektedir. O kadar ki, Valiliklerin telsizle sordukları konuların 10 günde ilgili daireye ulaşabildiği ve buna verilecek cevabın ancak 20 gün sonra valiliğin eline geçebildiği gözlenmektedir.

c. İllerde polis, şiddet eylemcileri ve yasa dışı örgütler hakkında yeteri kadar bilgiye sahip değildir. Merkezden bu konuda derlenecek bilgiler illere gönderilmelidir.

Tutarlı Bir Personel Politikası Uygulanmalıdır

Terörist eylemlerin önlenmesinde, Emniyet Genel Müdürlüğü açısından en büyük iki yanlış, silah ve personel konularındadır. Her zaman sanılmaktadır ki, polise uzun menzilli silah verilmesi ve yönetimler değiştikçe poliste yaygın nakil ve atamaların yapılması, asayiş sorunlarının çözüme kavuşturulmasına yetecektir. Bu anlayış, tutarlı bir personel politikasının oluşturulmasını geciktirmektedir.

Bize göre tutarlı bir personel politikası şöyle olmalıdır :

a. Polisin bilinen bölümlerini yaratan, yanlış atama politikalarıdır. Polis atamalarının polis kaynaklı kişilere yaptırmak, bu yanlış politikanın önemli bir kısmını teşkil eder. Atama makamlarına getirilen kişiler, genellikle polisin kliklerinden birine mensup olmaktadır. Bu da, daha başlangıçta polisin bölünmesine yol açmaktadır. Bu sakıncayı ortadan kaldırmak amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğünde personel işlerini yürütmek üzere sık sık değişmeyen uzman bir kadro oluşturulmalı, gerekirse bu personele ayrı bir statü tanınmalıdır.

b. Polisin illere dağıtımı çok gerçekçi esaslara bağlanmalıdır. Bugün illere kaçır polis verileceğini gösteren objektif ölçüler mevcut değildir. Emniyet Genel Müdürlüğünün polis dağıtım listelerine bakıldığında bu rast gele dağıtımı açıkça görmek mümkündür. Bu durum, illerin asayişini önemli ölçüde etkilemektedir.

İllerde Valiler ve Emniyet Müdürleri, kendilerini sadece merkez ilçenin sorumlusu görme alışkanlığından hareketle, polisleri ilçelere daha adaletsiz biçimde dağıtmaktadırlar.

c. Polisin sayısal açıdan nüfusumuza oranı artırılmalıdır. Bugün için bu oran binde bir dolayındadır. Uluslararası standartlar ise binde 3-4 civarındadır. Terörün büyük boyutlara ulaştığı bir dönemde bu oranın, bizde de binde 3 düzeyine yükseltilmesi gerekir.

d. Polisin orta derecede amir sıkıntısı vardır. Komiser ve Komiser yardımcısı sayısını artırmak ve böylece amir-memur piramidini oluşturmak için lise ve orta (k) kursları düzenlenmelidir.

e. Emniyet Genel Müdürlüğünün eğitim kapasitesinden yararlanılmaktadır. Bugün için kurumun yıllık eğitim kapasitesi 10.000'dir. Yaygın ve geniş bir eğitim programı yapılarak polisin eğitimi sağlanmalıdır. Yaz döneminde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okulların kullanılması imkânları araştırılmalıdır. Ayrıca uzman eleman yetiştirilmesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin imkânlarından yararlanılmalıdır.

f. Son yıllarda polisin disiplini bozulmuştur. Bunun başlıca nedenlerinden biri, polis hakkında disiplin uygulamasının etkili bir biçimde sürdürülememesi, âdeta polisin yaptığıının yanına bırakılmasıdır. Disiplin konusunda ödün verilmemelidir. Bu alanda dikkat edilmesi gereken diğer bir husus da, disiplin mekanizmasının ağır işlemlerini önlemektir. Aksi takdirde disiplin cezasının etkinliği ortadan kalkar.

g. Emniyet Genel Müdürlüğünde bayan polis memurları için tutarlı bir politika oluşturulamamıştır. Personelin dağıtımına bakılacak olursa, bayan polislerin hemen hepsinin İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana gibi illerde, Polis Koleji ve Enstitüsü ile Genel Müdürlük merkezinde toplandığı görülmektedir. Buralarda genellikle büro hizmetlerinde istihdam edilmektedirler. Oysa taşradaki iller, aramalarda yararlanacakları yeterli personele sahip değildirler. Eğer hâlâ yeni bir atama yapılmamışsa, bugün büyük bir üniversiteye sahip bulunan Malatya ilimizde tek bayan polis memuru yoktur. Bu durum, bu alanda tutarlı bir politika oluşturulmadığını göstermektedir. Bunu gidermek amacıyla,

(1) Bayan polislerin istihdam yerleri yeniden belirlenmeli ve özellikle üniversite, yüksek okul bulunan illere atanmaları sağlanmalıdır.

(2) Ayrıca bayan polislerin, daha önceleri iyi sonuç alınan trafik hizmetleri alanında kullanılmaları yoluna gidilmelidir.

(3) Bayan polisler uzmanlaştıkları alanlardaki büro hizmetlerinde kullanılmalıdır.

Bu önlemler, erkek polis memurlarının başka yararlı alanlarda kullanılmalarına da hizmet edecektir.

h. Polis, merkezde rasyonel bir biçimde kullanılmakta ve bu alanda büyük bir personel israfı göze çarpmaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü merkezinde «meslekte aslanan polistir» yanıltıcı ilkesinden hareket edilerek, bütün bürolarda polis memurları çalıştırılmaktadır. Daha açık bir ifadeyle, merkezde evrak kaydeden ve gönderen, daktilo ile yazı yazan, dosyalama yapan ve bu dosyaları arşive kaldıran, hatta her kademe-

deki amirin kapısında, yardımcı hizmetler sınıfına giren her türlü işleri yerine getiren hep polis memurlarıdır.

Oysa bu hizmetler, polisin istihdamını gerektiren hizmetlerden değildir. Böyle bir görevlendirme, bir bakıma polisin amaç dışı kullanılmasıdır. Bu görevlerin büyük bir kesiminde, Genel İdare Hizmetleri veya Yardımcı Hizmetler Sınıfı personelinin kullanılması, önemli ölçüde personel tasarrufuna yardım edebilir.

Kuşkusuz, bu önerimizle, bütün büro personelinin polis dışındaki personelden oluşması gerektiğini iddia etmiyoruz. Bazı büro hizmetleri, ancak polisin uzmanlığı ile yürüyebilir. İstihbarat hizmetleri, güvenlik hizmetleri gibi, sürekliliği, gizliliği ve uzmanlığı gerektiren alanlar dışında polisin kullanılması kesinlikle önüne geçilmelidir.

Ayrıca, tamamen teknik nitelik arzeden görevlerde de, Emniyet hizmetleri sınıfı dışındaki personelin istihdam edilmesi zorunludur. Bugün şoförlük yapan da, telsizi kullanan da, polis radyolarının programını yapıp yayınlamayı yürüten de hep polistir. Bu uygulamadan kesinlikle vazgeçilmelidir.

Yerinde istihdam ilkesine titizlikle uyulması halinde personel kadrosunda önemli tasarruflar sağlanabilir. Gerçekçi bir tahmine göre, bu yolla Emniyet Genel Müdürlüğü merkezinde 2500, bütün Türkiye'de ise 15.000 civarında polisin kendi hizmet alanına aktarılması sağlanabilecektir.

i. Mahalle bekçileri için de bir politika oluşturulmamıştır. Yıllardır bekçiler kaldırılmalı mı, kaldırılmamalı mı tartışması sürdürülmektedir. Bu konuda kesin karar vermek şöyle dursun, her yıl bekçi kadrolarına yeni eklemeler yapılmaktadır.

Bugün bekçilerin önemli bir kesimi, büyük şehirlerimizle polis eğitim kurumlarında toplanmış bulunmaktadır.

Bize göre bu alanda da şunlar yapılmalıdır :

(1) Mahalle bekçileri için kesin bir politika ortaya koymak lazımdır. Bugün, polisin kültür seviyesinin yükseltilmesi gerektiği bir dönemde, bekçilerin polis kadrolarına alınması uygun değildir. Kadrolarının kaldırılması da mümkün olmayacağına göre, bu personelin mevcut kadrolarda bırakılması zorunlu olmaktadır.

Ancak, bundan sonra yeni kadro alınmasına gidilmemelidir.

(2) Bekçilerin illere dağıtımı adil bir biçimde yapılmalıdır. Örneğin, Polis Enstitüsünde odacılık hizmetinde kullanılan bekçiler buradan alınmalı ve yerlerine odacı kadroları verilmelidir.

j. Polisin kıyafeti değiştirilmelidir.

Bu incelemede, yer yer polisin halk nazarında önemli ölçüde itibarını kaybettiğinden söz ettik. Bu konuda o kadar ileri gidilmiştir ki, artık polisin bir kolluk gücü olmaktan çıktığını iddia edenler bile olmuştur. Teröristlerin en modern silah, araç ve gereçlerle donatılmaları ve hızlı bir örgütlenme ya-

parak yeni suç işleme yöntemleri geliştirmeleri karşısında polisin aynı hızla donatılamaması, kamuoyunda, etkili olamadığı izlenimini yaratmıştır.

Bundan ayrı olarak, polisin eğitim düzeyinin yetersizliğinden doğan bazı noksanlıkları ve hataları basın yolu ile kamuoyuna yansıtılmıştır.

Dernekleşme şeklinde ortaya çıkan bölünmeler de buna eklenince, polise olan güven daha da azalmıştır.

İleride uzunca değinileceği gibi, bunların hepsi polisin kusurundan doğmamıştır. Ancak ortada bir gerçek vardır : O da, polisin saygınlığından birşeyler kaybettiğidir.

Yukarıdaki olumsuz görüşlerin önemli bir bölümü, psikolojik nedenlere dayanmaktadır. Psikolojik nedenler genellikle duygusal kökenlidir. Bunun halk üzerindeki etkisini ortadan kaldırmak için, polisin kıyafeti (renk ve şekil bakımından) mutlaka değiştirilmelidir.

Terörün Önlenmesinde Halkın Desteği Sağlanmalıdır

Bilindiği gibi, terörün önlenmesinde başlıca görev güvenlik kuvvetlerine düşmektedir. Polis ve jandarma, hem olayların önlenmesi için gerekli önlemleri alacak, hem de suç işleyenleri yakalayıp adalete teslim edecektir. Bir yazarın dediği gibi, «müziği beğenmediği için piyanoyu kıracak» rasgelelik içinde hareket eden, amacına ulaşmak için her yola başvuran, toplumdaki değer yargılarını hiçe sayarak acımasızca insanları öldüren, «ya bendensin ya değilsin» diyerek halkı kamplara ayırmağa çalışan teröristler, tehdit yöntemleriyle yurttaşları sindirme çabası içine girmiş bulunmaktadırlar. Bu strateji, halkın güvenlik kuvvetlerine yardım etmesini engellemeyi amaçlamaktadır.

Kabul etmek gerekir ki, teröristler bu konuda kısmen başarılı da olmuşlardır. Bugün yurttaşlar, terörist eylemler karşısında tanıklık yapmaktan çekinmekte, bildiklerini güvenlik kuvvetlerine rahatlıkla söyleyememektedirler. Bu durum, olayların çözüme kavuşturulmasını önemli ölçüde önlemektedir.

Görülüyor ki, teröristler, halkın güvenlik kuvvetlerinden desteğini çekmek suretiyle daha esnek bir hareket serbestisine kavuşmayı başarmışlardır.

Bunların karşısına halkın desteğini sağlayacak programlarla çıkılarak bu strateji mutlaka bozulmalıdır.

Bunun için aşağıdaki önlemler alınmalıdır :

Polis Radyolarından Yararlanılmalıdır

Terörist eylemlere ilişkin suç istatistikleri göstermektedir ki, bu olaylar daha ziyade büyük illerimizde yoğunlaşmaktadır. Bu illerimizden Ankara, İstanbul ve İzmirde polis radyoları mevcuttur. İstanbul'daki radyo dar bir alana yayın yapmaktadır. Yapılan anketler, Ankara'daki radyonun

bir milyon kişi, İzmir'deki radyonun ise 200.000 kişi tarafından dinlendiğini göstermektedir.

Bu kadar yaygın bir etki alanı bulunan polis radyolarının programlarını, her türdeki müzik yayınları ile trafik kurallarına uymayı hatırlatan spotlar ve kayıp ilanları oluşturmaktadır. Yaygın şiddet hareketlerinin önemli boyutlara ulaştığı bir dönemde polis radyoları programlarında terör olaylarına yer verilmemesi büyük bir kaynak savurganlığını ortaya koymaktadır.

Bu savurganlığı önlemek üzere aşağıdaki önlemler üzerinde durulabilir:

(1) Polis radyolarının yönetimi polis kaynaklı kişilerden alınarak, bu alanda uzmanlaşmış kimselere bırakılmalıdır.

(2) Bu radyoların programları yeniden düzenlenmelidir. Bilindiği gibi polis radyolarının büyük bir dinleyici kitlesi bulması, Türkiye Radyo ve Televizyonunun yayınlamadığı müziği ve şarkıları yayın programlarına almasından kaynaklanmaktadır. Dinleyicilerin bu alışkanlıklarından yararlanarak ve müzik türünü değiştirmeden, bu programın içine, terörün tehlikesini ve halkın desteği ile önlenmesi gerektiğini vurgulayan kısa konuşmalar, skeçler veya oyunlar konulmalıdır. Ayrıca, müzik yayınları arasında terörü yeren ve bu alanda halkı yardıma çağıran spotlar verilebilir.

TRT Kurumundan Yararlanılmalıdır

Yaygın şiddet hareketlerinin önlenmesinde ve halkın bu alanda yardımının sağlanmasında TRT Kurumu ile yeterince işbirliği yapılamadığı için, terör konusunda bilinçli bir kamuoyu oluşturulamamıştır. Bu alanda Türkiye radyolarıyla televizyonundan aşağıdaki şekilde yararlanılabilir:

a. TRT yayınlarında, terörü abartmayan, ama onu asla küçümsemyen spotlar kullanılmalıdır.

b. Terörün önlenmesinde yurttaşlar bilgilendirilmemiştir. Hergün bir çok kişinin öldürüldüğü, kardeşin kardeşe düşman edildiği bir dönemde, TRT yolu ile halka bazı mesajlar vermek zorunluluğu vardır. Bu mesajlar şu hususları kapsamalıdır:

Terör, ulusun bütünlüğüne ve Cumhuriyetin temel ilkelerine yönelmiştir. Buna birlikte çözüm aramalıyız.

Terör, halkı yıldınlığa sevketmemelidir. Teröristlerin uyguladıkları yöntemler halkımız tarafından benimsenmemektedir.

Teröriste karşı umursamaz bir tavır içinde bulunmak doğru değildir; zira bugün başkalarına zarar veren teröristin yarın içinizden herhangi birine yönelmesi mümkündür.

Devlet güvenlik kuvvetleri, yurttaşların desteği ile terörün üstesinden gelecek güçtedir.

Anne ve babalar, çocuklarını terörizmin kucağına bırakmamaları için ellerinden geleni yapmalıdırlar.

Terör, herkese ve bütün kurumlara yönelmiştir. Kurumlar, terörle mücadelede ortak tavır almalıdırlar v.s.

c. Türkiye Radyo ve Televizyonunda, yukarıdaki mesajları da içeren konuşmalar, skeçler veya oyunlar yayınlanmalıdır. Ancak, bunu yaparken terörün olduğundan fazla gösterilmemesine ve halk arasında dehşet havası yaratılmamasına özen gösterilmelidir. Bu programlar, en az haftada bir yaya sokulmalıdır.

d. Terörist eylemlerin önlenememesinde, polise haketmediği ölçüde bir pay ayrılmaktadır. Böyle bir yargı, polisin itibarını azaltmış ve halkın polise olan güvenini sarsmıştır. Bize göre, bununla polisimize büyük haksızlık edilmiştir.

Terörün önlenmesinde elbette ki polise atfedilecek kusurlar da mevcuttur. Ancak, kim ne derse desin, Türk polisi bilinen kültür ve eğitim düzeyi ile elinden geleni yapmaya çalışmıştır. Her meslek grubunda olduğu gibi poliste de ortaya çıkabilen kötü örnekleri genelleştirerek, bunu tüm polis topluluğuna maletmek doğru değildir.

Bu haksızlığı düzeltmek ve güvenlik kuvvetlerinin itibarını iade etmek amacıyla, Türkiye Radyo ve Televizyonunda polisin olumlu çalışmalarını sergileyen programlar yayınlanmalı ve programlarda polisin sonuç alıcı başarılı operasyonlarına, hiç değilse bir askeri tatbikat kadar yer verilmelidir.

e. Yaygın şiddet hareketlerinin ortadan kaldırılması konusunda çözüm yollarının bulunması için, halkı bu alanda düşünmeye ve sorunlara yaklaştırmaya çekecek açık oturumlar düzenlenmelidir.

f. Bu alanda TRT Kurumuna düşen bir görevden de söz etmek istiyorum. TRT, olay yaratan teröristleri siyasal eğilimlerine göre tanıtarak, yasadışı örgütlerin parasız reklamını yapmamalıdır. Zira teröristlerin siyasal eğilimlerinin yayınlarda yer alması, çeşitli siyasal görüşteki yurttaşlar arasında değişik yorumlamalara ve değerlendirmelere neden olmaktadır. Böyle bir yorum da, kitleler arasında kaynaşmaların doğmasına, hatta yasadışı örgütlerin zaman zaman sempatzan kazanmasına yol açmaktadır.

Etkili bir Denetim Mekanizması Getirilmelidir

Güvenlik sorunlarının gerçekçi bir çözüme kavuşturulması için, merkezi yönetimin iller üzerindeki denetimi son derece yetersizdir. Mülkiye müfettişlerinin geleneksel denetimleri, genellikle evrak üzerindeki incelemelere dayanmaktadır. Oysa, uygulamada görülmektedir ki, evrak üzerinde yapılan mükemmel hazırlıklar, uygulamaya her zaman aynı mükemmellikte aktarılamamaktadır. Bu nedenle, bu klasik denetim yönteminden vazgeçilerek, önlemlerin uygulanabilirliğini ve gerçekçiliğini araştıran bir denetim biçimine gidilmelidir.

Sözünü ettiğimiz denetim, bir ekip denetimi olarak ele alınmalıdır. Özellikle terörist eylemlerin yoğunlaştığı illerde, üst düzey yöneticileri ile uz-

manların da katıldığı bir denetim (hatta yardım) ekibi tarafından yapılacak incelemeler, daha yararlı olacaktır. Bu uygulamanın diğer yararlarını şöylece sıralayabiliriz :

a. Bugün valiler, güvenlik olaylarının çözüme kavuşturulmasından sorumludurlar. Ancak bu alanda genellikle yalnızdırlar. İçişleri Bakanlığı ile bilgi alışverişi telefon mesajlarına veya hazırladıkları raporlara dayanmaktadır. Yukarıda kurulmasını önerdiğimiz denetim ekibi, bu ilişkileri yüzyüze ilişkiler haline getirecektir.

b. Bu ekip, valiliğin «uzman boşluğunu» giderecek ve ihtiyaçlarını gerçekçi bir biçimde tesbit edecektir.

c. Böyle bir ekip, ildeki güvenlik kuvvetleri personelinin deneyimlerinin artmasına hizmet edecektir.

d. Denetim ekibinin, illerde uygulamaya dönük yardım fonksiyonunu görmek üzere görevlendirilmesi, çevre halkının yönetime güvenini artıracaktır.

e. Böyle bir denetim mekanizması, illerde sağlıklı, tutarlı ve gerçekçi güvenlik planlarının hazırlanmasına da hizmet edecektir.

İL DÜZEYİNDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

İl düzeyinde alınması gereken önlemler, geniş ölçüde, merkezi düzeyde alınacak önlemlerle yakından ilgilidir; zira merkezi düzeyde oluşturulacak politikalar bütün yönleri ile il yönetimlerine yansımak durumundadırlar.

Kuşku yoktur ki, güvenliğin sağlanmasında belirlenecek politikaların uygulamaya aktarılmasında en büyük görev valilere düşmektedir. Bunun için de, güvenlik sorunlarının büyük boyutlara ulaştığı bir dönemde, valilerin tutum ve davranışları büyük önem taşımaktadır. Bu durum, bizi, valilerin seçilmelerinde ve atanmalarında dikkatli olmaya götürmektedir.

Biz, merkezi yönetime ait olan bu konuya değinmek istemiyoruz. Amacımız, sadece valinin önemine işaret etmekten ibarettir.

Şimdi il düzeyinde alınması gereken önlemlere geçebiliriz :

Valilikte Yardımcı Sekreteryâ Kurulmalıdır

Bugün valilerimizin başlıca meşgalesi güvenlik sorunlarıdır. Ancak, vali, çok değişik rutin işlerin içinde yeterince bu sorunlara zaman ayıramamaktadır. Vali Yardımcıları dışında, doğrudan makamdan beklenen hizmetlere katkıda bulunan yardımcısı yoktur.

Bu noksanlığı gidermek ve valinin «tevzi» gibi diğer hizmet alanlarındaki meşgalesini azaltmak amacıyla, il merkezinde, il planlama müdürünün

başkanlığında çeşitli alanlarda uzmanlaşmış kişilerden oluşan bir sekreterya kurulmalıdır. İllere göre değişen memur kadroları (5-10 kişi) hemen valilikler emrine verilmelidir. Böylece valiler «bir mühür bir müdür» geleneğinden kurtarılmalıdır.

Yeni Örgütlenmelere Gidilmelidir

İl Komuta ve Kontrol Odası Düzenlemelidir

İllerimizin çoğunda terörist eylemlerin önlenmesine ilişkin önlemler Vali-Emniyet Müdürlüğü, Vali-İl Jandarma Alay Komutanı ilişkisi ile sürdürülmektedir. İtiraf etmek gerekir ki, bu ilişki, çoğu zaman belli bir planın ötesindeki hazırlıklar biçiminde ortaya çıkmaktadır. Oysa, bugün silahlı şiddet eylemcileri bile eylemlerini belli bir plana oturtmaktadırlar.

O halde yönetim de, bunların üzerine planlı bir biçimde gitmek zorundadır. Bu zorunluluğu yerine getirmek için illerde, birer komuta ve kontrol odası kurulmalıdır. Bu odalarda, il ve ilçelerin yerleşim plan ve haritaları bulunmalı, ilin güvenlik düzeni bu planlara işlenerek, buradan sürekli izlenmelidir. Bu plana günün hangi saatinde bakılırsa bakılsın, ilin o andaki güvenlik düzeni buradan görülebilmelidir.

Bu odadaki görevliler, terörist eylemlerin kayıtlarını tutmalıdırlar.

Ayrıca, komuta ve kontrol odasında, çeşitli terörist grupların isimleri, faaliyet bölgeleri, varsa önde gelen eylemcilerin isimleri v.s. bulunmalıdır.

Sonuç olarak bu oda, bir harekâtı yöneten ve en küçük ayrıntıyı bile değerlendiren uygulamaya aktaran bir merkez halinde çalıştırılmalıdır.

İstihbarat üniteleri kurulmalıdır

Halen 35 ilimizde istihbarat ünitesi vardır. Bunun anlamı şudur: Bugün 32 ilimizde istihbarat, bu işin uzmanı olmayan kişiler tarafından ve rastlantılarla yürütülmektedir. Oysa, olayların önlenmesi, büyük ölçüde polisin istihbaratına bağlı bulunmaktadır.

Bu noksanlığı gidermek amacıyla geri kalan 32 ilde de istihbarat üniteleri kurulmalıdır.

İllerde istatistik ünitesi kurulmalıdır

İllerde, sağlıklı suç istatistikleri tutulmamaktadır. Oysa, istatistiki bilgiler, güvenlik önlemlerinin alınmasında ve olayların değerlendirilmesinde önemli verilerdir. Bunun için illerimizde birer istatistik bürosu kurulmalıdır (Bu görev komuta ve kontrol odası görevlilerine de yaptırılabilir).

İllerin karakol düzenleri gözden geçirilmelidir

İllerdeki, hatta çoğu ilçelerdeki karakol düzeni polis örgütünün kurulduğu yıllardan kalmıştır. Bunların belirlenmesi, gerçek bir değerlendirme-

ye de dayanmamaktadır. İşin gerçeği şudur ki, bugün yeni karakollar da, gerçek ihtiyaca göre belirlenen yerlere değil, bir rastlantı sonucunda bulunan kiralık binalarla ucuz kamulaştırılan veya hazineye ait olan arsalar üzerine yapılan binalarda konutlandırılmaktadırlar.

Bugün bazı karakolların teröristler tarafından basılmasında ve bazılarına yurttaşların hiç başvuruda bulunmamasında, bu yanlış seçimin önemli katkısı olduğunu kabul etmek gerekir.

Bunun için, illerdeki karakol düzeni günün koşullarına göre yeniden gözden geçirilmelidir.

İllerde Gerçekçi Birer Önleme ve Müdahale Planları Hazırlanmalıdır

İllerde güvenlik konularını kapsayan çeşitli planlar yapılmaktadır. Bu planların görünürde mükemmel bir biçimde hazırlandıklarını söylemek mümkündür. Ancak, evrak üzerindeki bu mükemmellik, genellikle uygulamada aynı sonucu verememektedir. Bize göre, sırf denetimde işe yarayan göstermelik planlardan vazgeçilmelidir.

Önleme ve müdahale planı, yukarıda değindiğimiz komuta ve kontrol odasındaki hizmet akımını sağlayacak, uygulanabilir bir döküman olmalıdır. Bu plan genel olarak aşağıdaki bilgileri kavramalıdır :

- a. Olay çıkan bölgeler,
- b. Olay çıkaran illegal ve legal örgütler ve bunların önde gelenlerinin isimleri,
- c. Korunması gereken kurumlar,
- d. Korunmaya alınan kişiler,
- e. Karakol düzeninin etkinliği ve takviye biçimi,
- f. Motorlu ve yaya devriye düzeni,
- g. Silah arama planları (genel direktifler),
- h. Kuvvet yardımı alınacak yerler (Polis, Jandarma ve Türk Silahlı Kuvvetleri),
- i. Yürüyüş ve toplantı yol ve mahalleri,
- j. Basına ve halka verilecek bilgi ve mesajlar,
- k. Bankaların alarm sistemlerine ait özellikler.

Motorlu ve Yaya Devriye Düzenine Önem Verilmelidir

Merkeze ait önlemlerde değindiğimiz gibi, bugün terörist eylemcilerin başarısı, günün her saatinde (özellikle geceleri) bomboş duran sokaklarla yakından ilgilidir. Issız sokaklarda ve caddelerde güvenlik kuvvetlerini göremeyen yurttaşlar, özellikle geceleri sokağa çıkamamaktadırlar. Devletin

(zabitanın) gezmediği sokaklarda teröristin engelsizce dolaşıp eylemde bulunmasında şaşılacak bir yön bulunmamaktadır.

Bize göre Devlete düşen en önemli görev, sokakları sahipsiz bırakmaktır. Bunun için motorlu ve yaya devriyeler sokaklarımızı doldurmalı ve yurttaş gece bekçisinin düdüğünü duymaya hasret bırakılmamalıdır.

Bu konuda yapılması gereken diğer bir husus da, devriyelerin sıkı bir denetime tabi tutulmasıdır. Açık bir gece kulübünde veya restoranda görev yapıyor görünen devriyeler, il yönetiminin büyük kusurunu teşkil etmektedir. Olağanüstü koşulların hüküm sürdüğü ülkemizde bu konuda da olağanüstü mekanizmalar getirmek zorundayız. Bu maksatla, sadece devriye düzenini denetleyen sürekli denetim ekipleri kurulmalıdır.

Emniyet Komisyonları İşler Hale Getirilmelidir

İçişleri Bakanlığının bir emri ile kurulan emniyet komisyonları, bugün işler durumunda değildir. Valinin başkanlığında garnizon komutanı, emniyet müdürü, il Jandarma alay komutanı ve ilgili diğer kuruluş yetkililerinden oluşan bu komisyon, özellikle istihbarat açısından elde edilenleri değerlendirmek üzere sık sık toplantıya çağırılmalıdır.

Personelle İlişkiler En Yüksek Düzeyde Tutulmalıdır

Polisteki çöküntü ve bölünme herkes tarafından bilinmektedir. Sanılmaktadır ki, bu konudaki bütün kusurlar polise aittir. Kuşkusuz, bu alanda polise atfedilecek büyük hatalar mevcuttur. Ancak, il yönetimlerinin bu konuda hiç mi kusurlu davranışları yoktur?

Deyim yerinde ise, istimi üzerinde bir adam olan polis memuru sürekli olarak her gün terörist eylemlerle boğuşmakta, hatta bu arada canını bile vermektedir. Herşeyden önce bir insan olan polis, bu iş yoğunluğunda, bir yığın psikolojik bunalımın içinde bulunmaktadır. O, hergün kendisini göreve (gerektiğinde ölüme) sevkeden ve bir üstü olan amirinden (ekip amiri, başkomiser, komiser veya komiser muavini) başka kimse ile muhatap olamamaktadır. Onun, ekip amirinden daha üst mevkilerde bulunan amirleri ile konuşma ve dertleşme şansı da yoktur. Kısaca polis, iyi bir amir-memur ilişkisi içinde değildir.

Polis için ilk amir olan komiserin güvencesi elbette ki değerlidir. Fakat, bir şube müdürünün, bir emniyet müdür yardımcısının veya emniyet müdürünün ve hele bir valinin onun için daha büyük güvence teşkil edeceği ve bu saydıklarımızla karşılıklı konuşmanın onu moral açısından daha da yücelteceği kuşkusuzdur. Bunun için illerde (büyük kentlerde güç olmakla beraber) üst düzeydeki amirlerinin polislerle topluca yüzyüze gelmelerini sağlayacak fırsatlar yaratılmalıdır. Önemli toplumsal olaylara sevkedilmeden önce polislerle yapılacak görev toplantılarının bile bu bakımdan yararlı olacağını düşünmek mümkündür. Böyle bir uygulamanın, polisin eğitimine de yardımcı olacağı kuşkusuzdur.